

Zomrel emeritný biskup František Tondra

Po ťažkej chorobe zomrel včera vo veku 76 rokov bývalý spišský diecézny biskup a bývalý predseda Konferencie biskupov Slovenska František Tondra. Za biskupa Spišskej diecézy ho vymenovali 26. júla 1989. Na jej čele stál do septembra 2011. Predsedom Konferencie biskupov Slovenska bol od 31. augusta 2000, opäť ho zvolili do tejto funkcie 16. septembra 2003 a aj v roku 2006. V rokoch 1991 a 1992 bol predsedom Biskupskej konferencie ČSFR. Prezident Rudolf Schuster mu udelil v roku 2003 štátne vyznamenanie Pribinov kríž I. triedy. Podľa terajšieho predsedu KBS Stanislava Zvolenského biskupi u neho oceňovali schopnosť spájať ľudí a jeho lásku k cirkvi. (sita), Pravda 04/05/2012

Hostia kráľa Rastislava na Devíne

Kráľ Rastislav pozval hostí k staroslovanskej bazilike z 9. storočia. Stalo sa tak včera počas Národnej púte na Devíne organizovanej Maticou slovenskou v spolupráci s Bratislavským samosprávnym krajom pri príležitosti 1150. výročia príchodu vierozvestov svätého Cyrila a Metoda. Prvú gréckokatolícku púť na Devín včera dopoludnia otvorila archijerejská svätá liturgia, ktorú slúžil prešovský gréckokatolícky arcibiskup metropolita Ján Babjak. „Predpokladáme, že na tomto mieste fyzicky boli a pôsobili solúnski bratia a ich žiaci,“ pripomenul Babjak dôvod, prečo sa veriaci prevažne z východného a stredného Slovenska stretli práve na Devíne. Po litur-

gii slávnosť pokračovala kultúrnym programom a výstupom na hrad Devín. Predseda BSK Pavol Frešo a predseda MS Marián Tkáč avizujú, že by chceli z takto chápanej Národnej slávnosti vytvoriť tradíciu, ktorá by pokračovala vždy v poslednú aprílovú nedeľu v roku. Včerajší deň bol na Devíne venovaný najmä pamiatke vierozvestcov sv. Cyrila a Metoda, ale aj výstupu Ľudovíta Štúra a jeho druhov na devínsky hrad. V roku 1785 na fare v Devíne trávil dva mesiace prázdnin Anton Bernolák, dva roky predtým ako kodifikoval slovenský jazyk. Počas výstupu na hrad položili veniec aj k pamätníku obetiam železnej opony. Šport 30/04/2012

Frešo chce na Devíne baziliku

Národná púť. Na slávnosti organizovanej Maticou top politici nevystúpili.

Devín - Bratislavský župan a kandidát na predsedu SDKÚ-DS Pavol Frešo chce obnoviť chrám na hrade Devín. Peniaze na výstavbu kópie veľkomoravského kostola by mala okrem bratislavskej župy poskytnúť aj Matica slovenská. „Pán Frešo je zábezpeka, že tradícia bude pokračovať, a že urobíme nevídané veci, možno že obnovíme baziliku na devínskom hrade, pán Frešo je za,“ potvrdil HN predseda Matice Marián Tkáč. Náklady na stavbu zatiaľ nie sú vyčíslené. „Podpora župy závisí

aj od projektu, ktorý zatiaľ nepoznáme, a súhlasu župného zastupiteľstva,“ podmieňuje finančnú podporu Frešo. Bratislavská župa včera zorganizovala spolu s Maticou slovenskou Národnú slávnosť na Devíne. Zhruba tisícka účastníkov, zväčša maticiarov, si pripomenula pamiatku vierozvestov sv. Cyrila a Metoda či výstup Ľudovíta Štúra a jeho druhov na devínsky hrad. Účasť pôvodne prisľúbili aj premiér Robert Fico či predseda parlamentu Pavol Paška. Z top politikov napokon prišiel na slávnosť len predseda KDĽ Ján Figel' či župan Frešo, s prejavmi však nevystúpili. šao, HN 30/04/2012

Útoky na kresťanov

Najmenej 16 ľudí zahynulo pri útokoch počas bohoslužieb v priestoroch univerzity na severe Nigérie, informovali predstavitelia nigérijskej organizácie Červeného kríža. Výbuchy si tiež vyžiadali niekoľko zranených. K útoku došlo v ranných hodinách miestneho času v severonigérijskom meste Kano. Atentátnikmi boli podľa polície ozbrojenci, ktorí menšími náložami a strelbou zaútočili na účastníkov katolíckej omše. Zodpovednosť za podobné incidenty sa pripisuje radikálnej islamistickej skupine Boko Haram. Jednu obeť a najmenej 15 zranených si vyžiadala včera výbuch granátu, ktorý hodili do kostola počas omše v kenskom hlavnom meste Nairobi. Útok nasleduje po varovaní zo strany amerického veľvyslanectva, že v Nairobi môže hroziť teroristický útok na významné vládne budovy a hotely. sita, tasr, Ján Felix

Šport 30/04/2012

Zomrel Vladimír Jukl

V pondelok 30. apríla večer zomrel vo veku 87-rokov v Bratislave Vladimír Jukl, katolícky kňaz, vodca takzvanej podzemnej cirkvi a disident z obdobia komunistického režimu v bývalej ČSSR. Jukl bol tajne vysväteným rímskokatolíckym kňazom. Spolu so Silvestrom Krčmárom a Jánom Chryzostomom Korcom sa významne zaslúžil o pád komunizmu na Slovensku. (sita), Pravda 02/05/2012

PALÁRIKOVA STODEVÄTDESIATKA

V obci Raková na Kysuciach odhalili pri príležitosti 190. výročia narodenia Jána Palárika jeho sochu na novovybudovanom námestí, ktoré je pomenované po tomto dejateľovi. Sochu odhalil žilinský diecézny biskup Tomáš Galis. sita, tasr, Ján Felix

Šport 28/04/2012

Budeme robiť viac

A je to jasné, pracovať asi budeme viac, než sme zvyknutí. Ficov kabinet si do svojho štvorročného programu napísal aj to, že zníži počet štátnych sviatkov. O ktoré dni voľna by sme mali prísť ale zatiaľ prezradiť nechce.

Pohľad do kalendára je príjemný. Aj v máji nás čakajú hneď dva voľné dni, ktoré by sme inak museli odrobiť. V utorok budeme doma oslavovať sviatok práce. No a o týždeň nato víťazstvo nad fašizmom. Menej nadšené sú z toho firmy, ktoré budúcu vládu ešte pred voľbami žiadali, aby košatý zoznam sviatkov zoškrtnala. Celkovo totiž máme až 15 voľných dní. Z toho 11 tento rok vychádza na pracovný týždeň. Pre podniky to znamená buď nevyrábať alebo ľuďom, ktorí vtedy pracujú, priplácať minimálne polovicu normálneho platu.“

Štátne sviatky počas pracovného týždňa

6. január (piatok) – Traja králi, pravo-slávne Vianoce

6. apríl (piatok) - Veľký piatok

9. apríl (pondelok) - Veľkonočný pondelok

1. máj (utorok) – Sviatok práce

8. máj (utorok) – Deň víťazstva nad fašizmom

5. júl (štvrtok) – Sviatok sv. Cyrila a Metoda

29. august (streda) – Výročie SNP

1. november (štvrtok) – Sviatok Všetkých svätých

24. december (pondelok) – Štedrý deň

25. december (utorok) – 1. sviatok vianočný

26. december (streda) – 2. sviatok vianočný

(Začiatok archívneho záznamu z relácie TN, 20.3.2012)

Tibor Gregor, Klub 500: „Výpadok na jeden deň štátneho sviatku v roku na podmienky roku 2011 je 190 až 260 miliónov eur na tvorbe HDP.“

(Koniec archívneho záznamu z relácie TN, 20.3.2012)

Redaktorka: „Vláda, ktorej ako minister hospodárstva sedí bývalý šéf jedného zo zamestnávateľských združení si to zobral za svoje.“

Programové vyhlásenie vlády: „Vláda posúdi nadštandardne vysoký počet štátnych sviatkov a voľných dní a za podmienky jednotnej dohody so sociálnymi partnermi predloží návrh na ich primerané zníženie.“

Premiér Robert Fico sa dnes v Nitre stretol s biskupom Kardinálom Korcom

Premiér Robert Fico sa dnes v Nitre stretol s emeritným biskupom Nitrianskej diecézy Jánom Chryzostomom Kardinálom Korcom. Podľa premiéra nehovorili o konkrétnych veciach, ani o rušení štátnych či cirkevných sviatkov, ale o spolupráci v nasledujúcich štyroch rokoch.

Robert Fico, predseda vlády SR

(Smer-SD): „Sme využili túto príležitosť aj na pozvanie predstaviteľov katolíckej cirkvi do Rady solidarity a rozvoja. Myslíme si, že taká významná cirkev ako je katolícka do tejto rady nepochybne patrí. Čiže medzi vládou a katolíckou cirkvou bude taký istý kvalitný dialóg ako bol v rokoch 2006-2010. **Rádio Slovensko, 1.5.2012**

Stretnutie premiéra s kardinálom

Premiér Robert Fico bol dnes okrem Žiliny aj v Nitre, kde sa stretol s emeritným biskupom Nitrianskej diecézy Jánom Chryzostomom kardinálom Korcom. Ich rozhovor sa skončil len pred chvíľou. O čom diskutovali, už vie Timea Cimermanová.

Predstavitelia štátu i cirkvi zhodne tvrdia, že sociálny dialóg pri prijímaní vážnych politických rozhodnutí je nevyhnutný. Katolícka cirkev si totiž uvedomuje, že túto vládu čaká ťažké obdobie konsolidácie verejných financií.“

Robert Fico, predseda vlády SR / Smer-SD/: „Ja som veľmi rád, že medzi vládou a katolíckou cirkvou bude taký kvalitný sociálny dialóg, ako bol

v rokoch 2006 - 2010. Hovorili sme o určitých procedúrach, ktoré chceme aj v blízkom období prijať.“

Redaktorka STV: „Ku konkrétnym politickým riešeniam však počas krátkeho rozhovoru nedošlo. Kardinál Korec ale nezabudol povzbudzovať národ k väčšej spolupatričnosti.“

Ján Chryzostom kardinál Korec, emeritný biskup Nitrianskej diecézy: „Sa žiada a priamo čaká nejako, že sa prebudí taká národná hrdosť. Také národné povedomie v ľuďoch, aby začali spolupútiť, že ide o nás všetkých. Aby nekupovali zahraničné tovary a neubíjali našu výrobu.“ **Timea Cimermanová, STV 1, 1.5.2012**

Redaktorka: „Ako o sviatkoch, ktoré by už sviatkami neboli sa hovorí o Veľkom piatku a 15. septembri, ktorý sa spája s oslavou Sedembolestnej Panny Márie. No prvý je dôležitý najmä pre evanjelikov, druhý zase pre katolíkov.“

Telefonuje Anton Ziolkovský, výkonný sekretár Konferencie biskupov Slovenska: „Oba sviatky sú spomenuté v rámcovej zmluve medzi SR a Svätou stolicou, takže sa domnievame, že diskusia by sa v tomto prípade mala uberať iným smerom.“

Redaktorka: „Možno aj preto vláda zatiaľ svoje zámery bližšie nekomentuje. Pri konkrétnych otázkach o koľko a kedy odrobíme viac sa potí aj minister práce.“

Ján Richter (Smer-SD), minister práce: „Ja osobne sa nebudem vyjadrovať. Skôr pokiaľ táto dohoda nebude

na stole, celkom iste by na tom profitoval štát.“

Anketa:

Opýtaný 1: „Hektická doba a treba to trochu aj toho voľna.“

Opýtaný 2: „Správne to není.“

Opýtaný 3: „To není ako kedysi, že sa robilo osem hodín. To šetriť takto není správna politika.“

Redaktorka: „Faktom je, že s 15 sviatkami je Slovensko rekordmanom aj sponedzi okolitých štátov. Rakúšaniam ich majú 13, Česi 12 a napríklad Maďari len 10.“

Počty štátnych sviatkov a dní pracovného pokoja

Slovensko 15

Rakúsko 13

Česko 12

Poľsko 11

Maďarsko 10

**Alexandra Dovalová
Markíza, 28/04/2012**

O cirkev sa nebojím. Mladí hľadajú Boha aj na webe

Vo večnom meste sa schýľuje k obe-
du. Rušný kruhový objazd pred Mo-
numentom Viktora Emanuela je dva
bloky vzdialený, predsa však pri bráne
Pápežskej univerzity svätého Tomáša
Akvinského počuť trúbenie a rímsky
hluk. V podzemí školy je však celkom
iný svet. V strohom a tichom prostredí
medzi bielymi stenami sa občas objaví
fragment starostlivo opatrovanej antic-
kej architektúry. „Aj obyčajné prema-
ľovanie steny tu v historickom jadre
musíte hlásiť roky vopred. Každý zásah
schvaľujú pamiatkári,“ vysvetľuje Mi-
roslav Konštant Adam. Podobne ako
ostatní profesori, ktorí sa práve zbie-
hajú na obed, aj on má na sebe biely
dominikánsky habit. Že práve micha-
lovský rodák stojí na čele tejto viac ako
štyristo rokov starej univerzity, teda
podľa oblečenia nespoznáte. Nevšim-
nete si to ani podľa správania. Profesori
sú k rektorovi žoviálni, nebadajú žiadnu
hierarchiu. Všetci sa družne bavia. Po
taliany, anglicky, poľsky... A keď no-
vozvolený rektor jednej z najvýznam-
nejších pápežských univerzít zažela
po slovensky dobrú chuť, rozosmeje
dvoch poľských kolegov. „Chuť je po
poľsky libido,“ vysvetľujú. Z Poľska
zhodou okolností pochádza aj jeden
z najznámejších absolventov univerzi-
ty. V roku 1947 dosiahol na Angeliku
(ako sa škole hovorí) doktorát Karol
Wojtyła. Na univerzite sa po Jánovi
Pavlovi II. volá aj veľká aula. Keďže je
to jedna z najväčších sál v Ríme, často
slúži na medzinárodné kongresy. Vďaka
filmárom však svet môže poznať aj
iné zákutia starej dominikánskej klášt-
tornej budovy s krásnou rajskou záhra-
dou uprostred. „Filmári si našu školu
oblúbili, často sa tu nakrúca,“ dodáva
páter Adam, ktorého za rektora vyme-
novali iba po šiestich rokoch pôsobenia
v škole.

**Filmárov by mohol niekedy zau-
jať aj váš príbeh. Rektor pápežskej
univerzity, ktorý začínal ako veteri-
nár...**

Naozaj som vyštudoval za zverole-
kára. Tak trochu aj proti vôli rodičov,
ktorí ma od toho odhovárali. O veteri-
nárstve sa hovorí, že je to druhý najtá-
žší vedný odbor. Ale ja som vždy oblú-
boval výzvy. Okrem toho ma k štúdiu
dostal aj kladný vzťah ku zvieratám
a páčil sa mi i titul - medicinae veteri-
nariae doctor. Veterina totiž po latinsky
znamená dobytok. (smiech)

**Tri roky ste ako zverolekár pô-
sobili v Štátnom veterinárnom ústa-
ve v Michalovciach. Nebavilo vás
toto zamestnanie, keď ste sa zrazu
vybrali inou cestou?**

Práve naopak. Práca v ústave ma
naplňala. Dokonca som sa snažil na-
hliadnuť do viacerých oblastí - bol
som na parazitológii aj na patológii...
Tá túžba po zmene sa však vyvíjala už
od štúdií. Na vysokej škole sme sa vo
voľnom čase okrem zábav venovali aj
diskusiám s košickými kňazmi. Musíte
si uvedomiť, že vtedy, za socializmu,
boli niektoré informácie nedostupné,
iné zakázané, ešte sme nemali internet
a zároveň sme boli vo veku, keď sme
hľadali odpovede na mnohé otázky.
Najmä počas rozhovorov s charizma-
tickým dominikánskym pátrom Hy-
cintom Jozefom Tandarom, som si čor-
az viac uvedomoval, že mám radosť
z viery.

**Do rehole k dominikánom ste sa
však pridali až neskôr.**

Robil som prácu, ktorá ma bavila,
túžil som po manželke, deťoch, rodine.
Pociťoval som však, že moje miesto
je niekde inde. Napriek tomu ma Pán
Boh veľmi zaskočil, keď mi všetko
toto chcel vziať a dať mi iné miesto. Po
čase som však zistil, že šťastie nájdem,
keď tomu nebudem odporovať. Do
tajného noviciátu rehole dominikánov
som vstúpil už počas posledného roku
môjho pôsobenia ako zverolekár, ešte
pred Novembrom 1989.

Pri novom poslaní ste to dotiahli
až na miesto rektora pápežskej univer-
zity. Mnohým ľuďom na Slovensku
však tento typ školy nič nehovorí.

Pôvodne boli všetky univerzity
v Ríme pápežské. Po zjednotení Ta-
lianska však boli postupne poštátne-
né a pápeži museli nanovo budovať
centrá svojich štúdií. Dnešné pápež-
ské univerzity spadajú priamo pod
právomoc Svätej stolice, čo zname-
ná, že tituly sa udeľujú v mene pápe-
ža. My patríme medzi štyri najväčšie
pápežské univerzity, máme 1 076
študentov z vyše sto krajín a aj zlo-
ženie pedagogického zboru je medzi-
národné.

**Na obede som si všimol, že profe-
sori medzi sebou komunikovali, ako
im to prišlo najpohodlnejšie. Platí
na univerzite pri takej rozmanitosti
študentov i pedagógov nejaký ofici-
álny jazyk?**

Najčastejšie sa hovorí po taliansky
alebo po anglicky. Pre študentov je
však výhoda v tom, že majú dovolené
študovať aj v latinčine, francúzštine,
španielčine a portugalčine. V týchto
šiestich jazykoch môžu písať aj dok-
toráty. Okrem toho na skúškach môžu
hovoriť akýmkoľvek jazykom, ktorý
ovláda aj profesor. Ja napríklad skú-
šam v desiatich jazykoch.

**Kto sú vlastne vaši študenti?
Len katolícki kňazi?**

Do veľkej miery sú to rehoľníci,
rehoľné sestry, kňazi. Ale napríklad
na fakulte kánonického práva, kde
som pôsobil ako dekan, sme mali aj
veľa laikov - talianskych advokátov
civilného práva. Hlásia sa k nám, lebo
ich láka prax na cirkevných súdoch.
V Taliansku je totiž veľmi bohatý sys-
tém cirkevných súdov a každú stránku
vždy musí zastupovať advokát. Len
na prvej inštancii prítom advokát do-
stane okolo troch až štyroch tisíc eur
v čistom, takže je to lukratívna zálež-
tosť. Nie sú to pritom taxy, ktoré by
určovala cirkev. Tolko sú ľudia ochotní
zaplatiť za súkromného advokáta.
Z finančných dôvodov sa k nám často
hlásia aj Američania. U nás sa platí
ročné školné vo výške 1780 eur, čo je
neporovnateľné s poplatkami ameri-
ckých univerzít.

**A čo študenti iného vierovyzna-
nia?**

Občas sa objavia aj takí. Pred ča-
som sme mali napríklad študentku
z Turecka, študovali u nás aj protes-
tanti, anglikáni, pravoslávni... Máme
však jednu podmienku. Takíto štu-
denti musia mať odporúčajúci list od
ich cirkevného predstaveného, ktorý
je v hierarchii na úrovni katolíckeho
biskupa. Nemôžeme si dovoliť prijať
niekoho bez toho, aby o tom vedela
ich cirkevná autorita. Nechceme, aby
sa vytvorili zlé vzťahy medzi katolic-
kou cirkvou a inými cirkvami.

**Ide teda o pestrú zmes študen-
tov. Akademická pôda je zároveň
platformou pre otvorené diskusie.
Sú polemiky na pápežskej univerzite
o záležitostiach cirkvi otvorenejšie?**

Akademické slobody sú garanto-
vané od stredoveku, keď vznikali prvé
univerzity. Cirkev nikdy nevstupovala
do formy, ako sa prednáša. Ak sa, sa-
mozrejme, prednáša vedecky a prav-
divo. Keďže patrónom našej školy je
svätý Tomáš Akvinský, využíva sa

pri výučbe takzvaný tomistický systém. Profesor najskôr argumentmi podporí nejaké protikresťanské tvrdenie, následne však nájde dôvody, ktoré vyvrátia zjavne nespochybniteľné predchádzajúce argumenty. Toto je však spôsob, ktorý môžem uplatniť ako profesor za katedrou, no v žiadnom prípade ako kňaz v kostole. Veriacich by som tým len zmiatol. Keď kážem, nemám pred sebou akademickú obec, ale veriacich, ktorým prezentujem doktrínu cirkvi. Tú, samozrejme, učím aj v škole, ale tam prebieha aj vedecká diskusia.

Diskutuje sa aj o tom, prečo ženy nemôžu byť vysvätené za kňazov, o zákazoch interrupcie či napríklad o zrušení celibátu?

Áno, dokonca je to aj témou záverečných prác. Poďme hovoriť napríklad o uplatnení sa žien v cirkvi. Študenti pri bádani hľadajú pramene, zdroje z minulosti. Aké uplatnenie mali ženy v cirkvi v staroveku? V stredoveku? V nedávnych dejinách? Dnes napríklad nik nepopiera, že ženy boli v niektorých obdobiach a na niektorých miestach vysvätené za diakonky. Otázkou skúmania je aj to, že boli možno v ojedinelých prípadoch dokonca vysvätené za kňazov. Stalo sa tak s najväčšou pravdepodobnosťou neznalosťou a zneužitím cirkevných predpisov, bez požehnanie cirkevnej autority. Práve dejiny však preverili, že sa to neujalo, že to neprineslo dobré plody. Keby cirkev dostala právomoc od Ježiša Krista, aby mohli byť vysvätené aj ženy, za dvetisíc rokov jestvovania cirkvi by to bolo zrejme.

Nemajú mladí študenti tendenciu s takýmito konzervatívnymi názormi profesorov polemizovať? Nevidia veci liberálnejšie?

V teoretickej báze tradične zameranie akceptujú a nežiadajú zmenu - napríklad zrušenie zákazu antikoncepcie. Problémom je však to, že nie vždy podľa toho žijú.

Naozaj je mladá generácia väčších študentov zástancom tradičnej línie?

Momentálne je situácia taká, ako vám hovorím. Pohľady študentov sa začali meniť niekedy v priebehu osemdesiatych rokov. Kolegovia profesori, ktorí na Angeliku prednášali v 60. a 70. rokoch, spomínajú, že vtedajší študenti boli veľmi radikálni a liberálni. Druhý vatikánsky koncil priniesol mnohé nové nečakané pohľady

a študenti, ale aj niektorí teológovia, sa toho chytili. Zdalo sa im, že tradícia ich obmedzuje, preto sa snažili vnieť do života cirkvi netradičné formy pôsobenia kňazov. Toto dodnes pretrváva vo Švajčiarsku, v Holandsku, Rakúsku a sčasti aj v Nemecku.

A čo vyvolalo návrat k tradicionalizmu?

V šesťdesiatych rokoch sa po 1500 rokoch zmenil model rodiny, štýl jej života. V Taliansku ľudí, ktorí zažili sexuálnu revolúciu, študentské nepokoje, éru hippies, nazývajú generáciou '68. Táto generácia vyzdvihovala osobné slobody a odkláňala sa od konvencií. Ich deťom, prípadne vnukom však začalo chýbať zázemie. Hľadali istoty - v partnerskom živote, ale aj v pracovnom. A tak sa čoraz viac mladých ľudí začalo vracat' k tradičným hodnotám.

V generačnom spore so študentmi ste teda vy pedagógovia v úlohe tých liberálnejších?

Odpoviem na príklade výučby evolučnej teórie. Pre mňa, ktorý som bol žiakom socialistického školstva v Československu, bolo normálne prijímať evolučnú teóriu. Nemal som s tým problém, lebo som zistil, že Boh môže použiť evolúciu na stvorenie sveta. Že použije takzvaný múdry plán. Aj poslední pápeži hovoria o kresťanskej riadenej evolúcii. Máme však každý rok niekoľkých študentov, predovšetkým zo Spojených štátov, ktorí berú každé písmeno v Starom zákone doslova. Naši profesori biblickej teológie majú s tým veľké problémy. Ak teda v súčasnosti na pápežských univerzitách v Ríme prebiehajú polemiky medzi študentmi a profesormi, tak nie sú o tom, či povoliť, alebo nepovoliť antikoncepciu. Sú o tom, či Boh stvoril človeka doslova z blata a hliny, ženu z Adamovho boku a či to celé naozaj stihol za sedem 24-hodinových dní.

Rozumie katolícka cirkev mladým v ére internetu?

Ja som klasik a zostanem klasikom. Študoval som klasickú veterinárnu medicínu a nedal by som sa nahovoriť na homeopatiu, lebo mám klasické medicínske vzdelanie. Nezatrucujem to, ale preferujem iné spôsoby. Aj keď som pôsobil medzi mladými z bratislavskej Ekonomickej univerzity pri internátoch v Horskom parku, pred technickými komunikačnými prostriedkami som dával prednosť individuálnemu osobnému prístupu.

Pre mladých je však internet čoraz prirodzenejším spôsobom komunikácie...

Viem o tom. Študenti občas za mnou prídu napríklad s tým, že strávili hodiny sledovaním diskusie v angličtine na internete, kde spolu polemizovali rabín s katolíckym kňazom. Pýtajú sa ma na môj názor a ja len žasnem, že ich to zaujíma, že tomu venujú toľko času. V škole tiež dávame prednosť priamym prednáškam s osobnou účasťou, ale čoraz viac sa snažíme sprístupňovať prednášky aj online. Každá doba prináša svoje problémy aj výhody, iné metódy šírenia informácií. Keď na príklade svojich študentov vidím, ako sa veci majú, nemám obavu o budúcnosť cirkvi. Ľudia sa o Boha stále zaujímajú a hľadajú ho aj na internete.

S mladými ľuďmi máte skúsenosti aj z vašej právnickej praxe. Nie ste len kňazom a pedagógom, ale aj cirkevným právnikom a sudcom. Čím sa vlastne zaoberajú cirkevné súdy?

Až 95 percent prípadov sú manželské sporové procesy. Ostatných päť percent pripadá napríklad na trestné procesy. V poslednom čase ste určite zaregistrovali prípady, ktoré sa zaoberali napríklad pedofiiliou kňazov. Riešia sa však aj iné priestupky klerikov proti morálke, majetkovoprávne spory medzi cirkevnými právnickými osobami či beatifikačné a kanonizačné procesy.

Čo si mám predstaviť pod manželskými sporovými procesmi?

Katolícka cirkev neuznáva civilný rozvod. To znamená, že keď sa dvaja katolíci rozvedú a chcú mať svadbu s iným katolíkom v kostole, tak to nie je možné. Pre katolíka je teda jediným účinným prostriedkom požiadať cirkevný súd, aby preskúmal, či to jeho prvé manželstvo bolo platné, alebo nie. Túto službu ponúkala cirkev vždy, v dnešnej dobe je však veľmi vyhľadávaná. V skutočnosti je totiž dosť veľa manželstiev takých, keď sú obaja manželia a všetci naokolo presvedčení, že zväzok je platný, pritom však v skutočnosti nikdy ani len nevznikol.

Ako mohol zväzok nevzniknúť, keď si dvaja povedali áno?

Najčastejšou príčinou je nezrelosť. Inými slovami, že jednému z manželov alebo obom chýbal dostatočný úsudok o právach a povinnostiach manželského života, čo malo vplyv na

manželský súhlas, čo je vlastne podstatou manželského zväzku v zmysle kresťanskej antropológie. Veľmi jednoducho povedané, v praxi to znamená, že dotyčný sa nesobášil preto, aby sa daroval a odovzdal tomu druhému a aby si plnil povinnosti manželského života, ale že napríklad zneužil manželstvo na to, aby si vyriešil osobné problémy. Poviem príklad. Dievča má prísneho otca. Je doma držané nakrátko. Keď už to mladá žena nevie viac vydržať, tak odíde s prvým chlapcom, ktorý bude ochotný si ju vziať. Pre ňu je to cesta, ako získať slobodu, ale to je omyl. Veď kto sa vydáva či žení, nezískava slobodu, ale ju stráca. Manželstvo zaväzuje k vážnym povinnostiam. Taký zväzok nevznikol ani z lásky, možno ani len zo zamilovanosti. Ak - tak len možno z telesnej príťažlivosti, čo je nedostatočné na uzavretie platného manželstva.

A tá dievčina musí potom pred cirkevným súdom dokázať, že bola vlastne nezrelá? Ako to prebieha?

Najskôr musí podať žiadosť na kompetentný cirkevný súd. Na Slovensku vie s touto žiadosťou väčšinou pomôcť farár. Stretne sa s dotyčnou osobou, porozpráva sa s ňou a potom zostaví dvoj- až trojstranovú žiadosť, v ktorej už musí byť uvedený nejaký relevantný podklad, aby sa tým súd vôbec začal zaoberať. Súd následne predvolá obe strany a neskôr aj svedkov. Najmä takých, ktorí dvojicu poznali ešte pred uzavretím manželstva, pretože sudcov vlastne ani tak nezaujímajú, ako manželstvo zaniklo, ale či vôbec vzniklo. Až keď vypočuje všetkých svedkov, preskúma iné dôkazy a prípadné posudky znalcov, napríklad od psychiatra, ale aj iných lekárov či odborníkov, až potom rozhodne. Predchádzajúce manželstvo však súd nezruší, ale vyhlási ho za neplatné. Lepšie povedané, vyhlási, že manželstvo nikdy nevzniklo.

Vý ste pôsobili na cirkevných súdoch v Košiciach, niekoľko rokov ste boli obhajcom manželského zväzku v Los Angeles a v súčasnosti pôsobíte ako sudca v Ríme a pre celú oblasť Lazia. Líšia sa od seba neplatné manželstvá v rôznych kútoch sveta?

Áno. V Ríme sa deje to, čo je typické pre celú juhozápadnú Európu a čo sa pomaly dostáva aj k nám, a to je simulácia manželského súhlasu. Inými slovami to znamená, že jeden

alebo obaja manželia odpovedajú na otázky, ktoré im dáva kňaz pri oddávaní kladne, aj keď vnútorne s nimi nesúhlasia. Vedia však, že keby povedali nie, obrad sa zastaví a žiadne manželstvo nebude. Veľmi častým dôvodom je v poslednom čase vylúčenie potomstva. Kňaz sa ich pýta - ste ochotní prijať deti ako Boží dar? Oni povedajú áno, pritom vedia, že sa nikdy nevzdajú svojich drahých dovoleniek a na čas náročných víkendov kvôli nejakým deťom. Vstupujú do manželstva s tým, že nebudú mať deti. Na Slovensku je zase častým problémom spomínaná psychická a citová nezrelosť.

A čo v Los Angeles?

V Kalifornii je najväčšia katolícka diecéza v Spojených štátoch s päť a pol miliónom veriacich. Špecifikom je, že osemdesiat percent z nich tvoria Hispánci. Keď ide o čerstvých prisťahovalcov, prinášajú si so sebou takzvanú kultúru machizmu. Muž musí byť macho - samec, aby bol v komunite akceptovaný, čo znamená, že pred sobášom aj po ňom musí mať niekoľko žien súčasne. Zvyčajne manželstvo vzniká tak, že si vezme prvú, ktorá otehotnie a jej rodina ho k sobášu prinúti, ale presvedčenia mať viac žien súčasne sa nevzdáva. Takýto sobáš je potom, samozrejme, neplatný. Táto oblasť má však viac špecifik, mnoho sobášov sa uzatvára pod vplyvom drog, bežné sú aj manželstvá medzi americkými občanmi a prisťahovalcami, z ktorých chce mať jedna zo strán, či dokonca obe, len osobný prospech. Americkí muži si berú Hispánky, lebo sú atraktívne a na rozdiel od mnohých rodených Američaniek im budú variť, mnohé prisťahovalkyne idú zase viac po povolení k pobytu a občianstvu ako po skutočnej manželskej láske.

Nie je potom veľkým problémom skôr to, že takéto sobáše vznikajú? Že sa kňazi dávajú v podstate oklamať?

Ak ten, kto asistuje pri sobáši, vie, že ide asistovať k neplatnému manželstvu, musí to odmietnuť. Lenže ako má kňaz vedieť, že pôjde o neplatné manželstvo, keď snúbenci odpovedajú na všetky otázky naučené a kladne? Druhou vecou je, že každý má právo na manželstvo a založenie si rodiny. Teda každý, komu to právo vyslovene nezakazuje. Napríklad ja mám dve manželské prekážky - doživotné rehoľné sľuby a celibát.

A neľutujete niekedy, že ste ne-

ostali veterinárom a nezaložili si rodinu?

Ja hovorím tak - že som zanechal dobrý život, aby som ho vymenil za lepší a krajší.

Miroslav Konštanc Adam (48)

- Narodil sa v roku 1963 v Michalovciach, pôvodne vyštudoval veterinárnu medicínu a v rokoch 1987 až 1990 pracoval v Štátnom veterinárnom ústave v Michalovciach ako veterinárny lekár, bakteriológ a hygienik potravín.

- Vo februári 1989 vstúpil do tajného noviciátu rehole dominikánov a následne absolvoval filozoficko-teologické štúdium na Palackého univerzite v Olomouci, po kňazskej vysviacke od roku 1995 pôsobil ako kaplán študentov Ekonomickej univerzity.

- V rokoch 1996 až 2001 absolvoval licenčné a doktorské štúdium kanonického práva na Pápežskej univerzite sv. Tomáša Akvinského v Ríme, v rokoch 2001 až 2005 bol prvým slovenským provinciálom rehole dominikánov, pôsobil aj na Teologickej fakulte Trnavskej univerzity v Bratislave.

- V rokoch 2003 až 2005 bol sudcom Metropolitného tribunálu Košickej arcidiecézy, od roku 2006 je sudcom prvej inštancie Interdiecézneho tribunálu Rímskej diecézy a ostatných diecéz Lazia, pôsobil aj ako obhajca manželského zväzku na Metropolitnom tribunáli arcidiecézy v Los Angeles.

- Od októbra 2005 pôsobí ako profesor na Fakulte kanonického práva Pápežskej univerzity svätého Tomáša Akvinského v Ríme, v decembri 2009 bol na tejto škole vymenovaný za dekana a prorektora, v marci 2012 za rektora.

„Máme študentov, predovšetkým zo Spojených štátov, ktorí berú každé písmeno v Starom zákone doslova.“

„Nemám obavu o budúcnosť cirkvi. Ľudia sa o Boha stále zaujímajú a hľadajú ho aj na internete.“

„Cirkev nikdy nevstupovala do formy, ako sa prednáša. Ak sa, samozrejme, prednáša vedecky a pravdivo.“

Rektor Pápežskej univerzity svätého Tomáša Akvinského v Ríme Miroslav Konštanc Adam v aule školy. Sála je pomenovaná po jednom z najslávnejších absolventov - pápežovi Jánovi Pavlovi II.

Milan Čupka, Pravda 28/04/2012

Spor pre kostol

Zdá sa, že Trenčín chce konkurovať Popradu a Trnave, teda aspoň čo sa týka počtu kostolov. V budúcnosti by tam mal vyrásť aj gréckokatolícky kostol. Kým primátor je projektom nadšený, poslancom sa nepáči suma, za ktorú chce cirkev od mesta pozemky v centre Trenčína získať.

Na tomto pozemku v centre Trenčína má vyrásť nový kostol. Pôvodne chcela cirkev od samosprávy získať pozemok za euro, čo vedenie mesta neakceptovalo.“

Richard Rybníček (nezavislý), primátor Trenčína: „V tejto chvíli sa bavíme o sume asi 20-tisíc eur za ten pozemok. Takže to vychádza okolo 32 euro za meter štvorcový.“

Reportérka TA3: „Kým primátor projekt obhajuje, poslanci jeho nadšenie na zasadnutí zastupiteľstva nezdieľali a tento bod siahli z rokovania.“

Daniel Beniček (Smer-SD), poslanec MsZ Trenčín: „Bolo to stiahnuté preto, že myslíme si, že bolo by treba posúdiť hlavne tú sumu.“

Róbert Liptka (nezavislý), poslanec MsZ Trenčín: „Celá ponuka danej organizácie výrazne nižšia ako by sme mohli utŕžiť pri verejnej súťaži.“

Reportérka TA3: „Za pravdu poslancom dáva aj súdny znalec z odboru stavebníctva. Hoci pozemok nemožno podľa územného plánu využiť na komerčné účely, mesto by mohlo zinkasovať oveľa viac ako teraz pýta.“

Juraj Sedláček, súdny znalec: „Tak reálna cena vzhľadom na to, čo je tam napísané v územnom pláne, si myslím, že by mala byť niekde medzi tými 60 až 80 eurami.“

Reportérka TA3: „Vedenie mesta si teda nechá vypracovať znalecké posudky. Primátor však tvrdí, že v tomto prípade navrhne poslancom, aby predaj tohto pozemku brali ako prípad osobitného zreteľa, čo umožňuje predat' nehnuteľnosť aj pod cenu posudku.“

Richard Rybníček (nezavislý), primátor Trenčína: „Kostol je kultúrna inštitúcia. To nie je nič, čo bude zarábať, alebo čo potom bude slúžiť na nejaké komerčné aktivity.“

Reportérka TA3: „O predaji pozemkov na výstavbu kostola sa bude v Trenčíne hovoriť na zastupiteľstve opäť. Kým primátor apeluje na akúsi morálnu zľavu, poslanci budú chcieť zrejme viac peňazí do mestskej kasy.“

Katarína Nagyová, TA3, 29/04/2012

Nesúhlasia s odpredajom pozemku

Poslanci v Trenčíne nemajú opäť rovnaký názor ako primátor. Richard Rybníček chce predat' gréckokatolíckej cirkvi lukratívne pozemky v centre mesta, aby si tam postavila kostol. Suma, za ktorú pozemok ponúka, je však podľa poslancov veľmi nízka. S odpredajom preto nesúhlasia.

Od roku 2004 pôsobí v Trenčíne gréckokatolícka cirkev, ktorá združuje asi tisíc veriacich. Nemá svoj svätostánok a bohoslužby slúži v rímskokatolíckej Kaplnke svätej Anny. Gréckokatolíci preto podali žiadosť na mesto o vybudovanie svojho chrámu.

Richard Rybníček, primátor mesta Trenčín: „Máme tu evanjelický kostol, máme tu židovskú synagógu, máme tu katolícke kostoly. Myslím si, že doplnenie o gréckokatolícky kostol bude posilnením vlastne tej multikulturality mesta.“

Igor Cingel', grécko-katolícky kňaz: „Veríme, že nájdeme porozumenie na mestskom úrade teda v meste Trenčín a veríme, že tento náš zámer napomôže aj duchovnému, aj kultúrnemu rastu.“

Redaktorka: „Pozemok s lukratívnou polohou o výmere šesťstotridať metrov štvorcových chce cirkev odkúpiť v hodnote tridsaťdva eur za jeden

štvorcový meter. Podľa odborníkov a poslancov je to nevýhodný predaj.“

Juraj Ondrčka, realitný maklér: „Určite je to pod cenu, ale bavíme sa o komerčnej cene. Pozemky v centre mesta Trenčín sa predávajú momentálne za cenu asi tak stošesťdesiat až dvesto euro za meter štvorcový.“

Daniel Beniček, poslanec mesta Trenčín: „Nám sa tiež zdá táto suma veľmi nízka. Čakáme na ten súdnoznalecký posudok.“

Redaktorka: „Poslanci však odpredaj pozemkov v meste merajú rôznym metrom. Kým pozemok na výstavbu hokejového štadióna predali investorovi za symbolickú korunu, za svätostánok sa im aj dvadsaťtisíc eur máli.“

Richard Rybníček, primátor mesta Trenčín: „Naše VZN-ko hovorí o tom, že my môžeme v prípade takýchto významných kultúrnych inštitúcií schvaľovať aj prípad hodný osobitného zreteľa a dávať takzvanú morálnu zľavu alebo nič, čo má vyšší zmysel ako len ekonomický.“

Redaktorka: „Ak sa primátor dohodne s poslancami na odpredaji pozemku, pastoračné centrum, farnosť a kostol by mali vyrásť na tomto mieste o tri roky.“ **STV 2, 30/04/2012**

Rybníček chce nový kostol

Gréckokatolícki veriaci si chcú v Trenčíne postaviť vlastný kostol. Trenčianskemu primátorovi Richardovi Rybníčkovovi sa táto myšlienka zapáčila a chce im predat' pozemok za cenu oveľa nižšiu, ako je trhová hodnota. Tým si pohneval poslancov, ktorí s takýmto predajom nesúhlasia. Rybníček navrhol, aby gréckokatolíci získali pozemok v širšom centre mesta s plochou vyše 630 štvorcových metrov za 20-tisíc eur. Odôvodňuje to tým, že ide o stavbu, ktorá nebude slúžiť na komerčné aktivity, ale bude to kultúrna inštitúcia. Najmä poslancov za Smer, ktorí majú v 25-člennom mestskom zastupiteľstve väčšinu, táto suma pobúrila. „Som kategoricky proti tomu, aby sa pozemok v centre mesta predával za takúto smiešnu cenu,“ upozorňuje poslanec Ján Kanaba. „Ak gréckokatolícka cirkev nemá na to, aby pozemok kúpila za trhovou cenu, tak im

môžeme predat' parcelu na niektorom sídlisku, kde je cena nižšia. Argument, že stavajú duchovný stánok a preto by sme im mali zľaviť, vôbec neobstojí, pretože to by bol precedens pre ďalšie prípady,“ dodáva poslanec Kanaba, povolaním právnik. Rybníček sa netají tým, že je hlboko veriaci katolík. Po vyhlásení výsledkov primátorských volieb, v ktorých zvíťazil s obrovským náskokom pred svojimi protikandidátmi, vyhlásil, že prvá vec, ktorú urobí, nebude na úrade, ale v kostole, kde na svätej omši poďakuje Bohu a občanom mesta za volebný výsledok. „Projekt výstavby gréckokatolíckeho kostola dostal okamžite moju podporu. Je pre mesto vzácny, pretože doplní jeho duchovnú úroveň a multikultúru. Je to moja osobná iniciatíva a myslím si, že nájde ohlas aj u poslancov,“ povedal trenčiansky primátor. Primátor chce

pokračovanie na str. 7

dokončenie zo str. 6

na tento účel predat' pozemok v blízkosti Gymnázia Ľudovíta Štúra po 32 eur za štvorcový meter. Podľa súdneho znalca v odbore stavebníctva Jura Sedláčka sa ceny v tejto časti mesta pohybujú medzi 60 až 80 eurami za štvorcový meter. Realitný maklér Vladimír Skalický hovorí o ešte vyššej tržnej hodnote, minimálne 170 až 200 eur za štvorcový meter. „Od poslancov Smeru som dostal za úlohu, aby som zistili reálnu trhovú cenu. Budem o nej hovoriť s niektorými developermi, ale naše VZN hovorí o tom, že môžeme schvaľovať aj prípad hodný osobitného zreteľa a dávať zľavu na účely, čo majú pre mesto vyšší zmysel než len ekonomický,“ dodal Rybníček. Podľa Ivana Rončáka z Transparency International môže samospráva predávať majetok tromi spôsobmi, buď verejnou súťažou, priamym predajom podľa znaleckého posudku, alebo priamym predajom v prípade hodnom osobitného zreteľa. S tretou možnosťou by podľa jeho názoru mali samosprávy narábať opatrne, pretože je to predaj pod cenu a vlastne forma dotácie. V takom prípade musia za návrh hlasovať tri pätiny všetkých poslancov mestského zastupiteľstva. Gréckokatolícki veriaci v súčasnosti využívajú rímskokatolícku kaplnku na Námestí sv. Anny. V meste je podľa gréckokatolíckeho farára v Trenčíne Igora Cingela asi 200 gréckokatolíkov, na bohoslužby v nedeľu prichádza 60 až 70 ľudí. Nový chrám by chceli postaviť z milodarov veriacich a cirkevných zdrojov do troch rokov. Bol by jediný v kraji, najbližšie sú v Žiline a Bratislave. **Milan Kráľ**

Pravda 02/05/2012

Drevený kostolík opäť slúži

Záchrana 400-ročného dreveného kostola pri Žiline sa podarila a po 18 rokoch ho včera opäť otvorili. S opravou tretieho najstaršieho dreveného kostolíka na Slovensku sa začalo vlni, keď ho rozobrali a previezli na východné Slovensko, kde ho zachránili odborníci. Rekonštrukcia stála 1,2 milióna eur a prispela na ňu ešte prvá vláda Roberta Fica, ktorý sa včera zúčastnil aj na znovuotvorení. **Pravda 30/04/2012**

Najviac láka katedrála

Svadobný obrad v Dóme sväteho Martina má zvláštnu atmosféru.

Dôležité obrady v Dóme sv. Martina sa netýkali len uhorských panovníkov. So stovkou sobášov ročne získal Dóm vlni prvenstvo v Bratislave. Ďalšími favoritmi sú secesný Modrý kostolík a Blumentálsky kostol. Sobáš v katedrále má inú atmosféru, zhodujú sa na internetových fórach nevesty.

Veľký priestor vyhovuje najmä snúbencom, ktorí ocenia väčší odstup od svadobných hostí a s tým spojenú intimitu. V jeden sobášny deň sa v kostole zosobášia približne tri páry tak, aby si navzájom neprekážali. „Snúbenci vchádzajú zo severnej a vychádzajú von z južnej strany Dómu, na Rudnayovo námestie,“ hovorí Cyril Sitar, kaplán Dómu sv. Martina. Medzi sobášmi ostáva spravidla 30 minút. Gratulácie prebiehajú vždy vonku. Katedrála býva počas svadieb vyzdobená ikebanami. Kto chce vlastnú výzdobu, môže si ju inštalovať, ale do dvadsiatich minút po skončení obradu ju musí odstrániť. „Približne deväťdesiatpäť percent sobášiacich je spokojných s našou výzdobou, a doplnkovú výzdobu si tým pádom neprinesú,“ hovorí kaplán. Navyše, nie každá výzdoba v gotickej katedrále vyznie tak, ako si ľudia predstavujú. Akustika v Dóme však nie je ideálna. Horšie môžu počuť starší svadobčania sediaci v bočných lodiach chrámu, kde sa zvuk môže zlievať. „Kňaz preto musí hovoriť pomalšie.“ Sobáš je potrebné

rezervovať si najmenej tri mesiace vopred. Najskôr sa zaplňajú termíny o tretej popoludní, prezrádza kaplán. „Kto chce mať sobáš o tomto čase, mal by si ho rezervovať aj rok dopredu,“ upozorňuje. Povolenie na vjazd do pešej zóny sa vybavuje na staromestskom miestnom úrade.

Evanjelici netrávajú výhradne na kostole

Evanjelická cirkev pripúšťa sobáš mimo kostola, aj vonku.

V kostoloch Evanjelickej cirkvy a. v. v Bratislave sa vlni zosobášilo 57 párov. Najviac sobášov býva vo Veľkom kostole na Panenskej. „Ideálne je, ak snúbenci ohlásia záujem o sobáš v predstihu troch-štyroch mesiacov, ešte pred podaním žiadosti na matričnom úrade. Termín sobáša dohodnú spolu so sobášiacim farárom,“ hovorí Martin Šefranko, zborový farár Cirkevného zboru ECAV Bratislava. Dôvodom je čas na prípravu na sobáš. Podmienkou je, aby aspoň jeden zo snúbencov bol členom evanjelickej cirkvi. Sobáš sa najmä v sobotu, dajú sa však dohodnúť aj iné dni. „Sobáše sa neodporúčajú konať v advente a pôste, v predvečer výročných slávností, kajúcnych dní,“ hovorí Šefranko. Obrad nemusí prebehnúť výlučne v kostole. „Nazdávam sa, že ak sú splnené podmienky dobrej počutelnosti a ochrany pred zlými poveternostnými podmienkami, mohol by sa sobáš konať aj mimo kostola,“ hovorí Martin Šefranko. „Príroda je tiež nádherným Božím chrámom,“ dodáva. **(vju), SME, 4.5.2012**

Oltár zdobia tisícky podpisov

Originálna kniha návštev? Oltár v kostole kláštora kartuziánov v Červenom Kláštore má originálnu výzdobu. Jeho zadnú časť zdobia tisícky rôznych podpisov a niekoľko odkazov ľudí z celého sveta. Najstarší je zo 14. septembra 1804!

Kláštor kartuziánov opustila posledná rehoľa - kamalduli v roku 1782 po tom, čo cisár Jozef II. zrušil niektoré rády. Kláštor mal rôznych majiteľov. Býval voľne prístupný, zrejme aj preto návštevníci nechávali po sebe pamiatku na zadnej strane oltára v Kostole sv. Antona Pustovníka.

„Väčšinou ide o podpisy, napočítal som ich viac ako 7-tisíc. Pochádzajú od návštevníkov zo Slovenska, z Česka, Maďarska, Nemecka, Ruska či Ameriky,“ vysvetľuje Milan Gacik, správca Národnej kultúrnej pamiatky kláštora kartuziánov. Nápisy chcú zachovať i po reštaurovaní: „Tie, ktoré nepôsobia rušivo a neobsahujú vulgarizmy, ponecháme,“ povedal riaditeľ Oblastného reštaurátorského ateliéru v Levoči Ivan Tkáč. V plnej kráse by mal byť oltár sprístupnený v budúcej sezóne. **(mag)**

Nový Čas 03/05/2012

Smer si potrpí na katolícku cirkev

Katolícka cirkev dostáva za vlády ľavicového Smeru ešte väčší priestor na presadzovanie svojich požiadaviek a predstáv o fungovaní spoločnosti, ako keď boli pri moci strany, ktoré majú v názve označenie kresťanské. Po tom, čo ju premiér Robert Fico prizval ako sociálneho partnera k tvorbe vládneho programu, ponúkol jej aj miesto v Rade solidarity a rozvoja. A to napriek tomu, že takáto otvorená spolupráca popiera slovenskú ústavu. Tá totiž označuje Slovensko ako demokratickú krajinu, ktorá sa neviaže na žiadnu ideológiu ani náboženstvo. „Je dosť neštandardné, že bola cirkev prizvaná či už do formovania Programového vyhlásenia vlády, alebo do spolupráce riadiť štát. Už z hľadiska práva a demokratického charakteru štátu je to totiž problematické, lebo ide o popretie Ústavy Slovenskej republiky, ktorá deklaruje, že štát sa neviaže na žiadne náboženstvo ani ideológiu,“ povedal sociológ Miroslav Tížik s tým, že takýto rozpor spôsobuje v spoločnosti rôzne konflikty. Ako príklad uviedol sčítanie obyvateľstva či spory v oblasti školstva, kde sa snaží katolícka cirkev posilniť svoje postavenie cez základné a stredné školy. Smer však podľa Tížika nie je jediný, kto sa vydal napriek ústave cestou spolupráce s cirkvami. „Tieto princípy sú na Slovensku presadené už od roku 1993, od vzniku Slovenskej republiky. Aj keď sa tá deklaruje ako neutrálna, každá vláda robí rovnaké gestá, že privileguje katolícku, prípadne aj evanjelickú cirkev,“ povedal sociológ. Podľa Tížika týmto prístupom Slovensko kopíruje nemecký model, podľa ktorého sa oslovujú a prizývajú k spolupráci inštitúcie, ktoré majú vplyv na veľké skupiny obyvateľstva. Podľa politológa Tomáša Koziaka práve dlhodobá tradícia spolupracovať s cirkvami a katolícky charakter našej krajiny prispel k tomu, že sa Smer snaží opäť nadviazať spoluprácu s najväčšou cirkvou. „Smer má už dlhodobo nadštandardné vzťahy s katolíckou cirkvou. Navyše prepojenie sociálneho a kresťanského nie je v slovenských podmienkach nič zvláštne. Možno to ale chápať aj tak, že sa snaží zbierať tých voličov, ktorí sú nábožensky orientovaní,“ povedal Koziak s tým, že v tomto smere by teda Ficovej strane spolupráca s katolíckou cirkvou mohla pomôcť. Opač-

ný scenár, teda odlev voličov kvôli otvorenej spolupráci s cirkvou, podľa Martina Slosiarika z agentúry Focus nehrozí. „Nemyslím si, že by to mal byť faktor oslabenia, ale ani výrazného posilnenia tejto strany. Skôr je to o snahe nadviazať spoluprácu. Robert Fico si uvedomuje, že cirkev ako dôležitého hráča v spoločnosti je potrebné akceptovať a pozývať k spoločnému stolu, kde sa budú prerokovávať určité veci,“ myslí si Slosiarik. Premiér pozval katolícku cirkev do novovytvorenej Rady solidarity a rozvoja na utorkovom stretnutí s biskupom Nitrianskej diecézy Jánom Chryzostomom kardinálom Korcom. „Myslíme si, že taká významná cirkev, ako je katolícka, sem nepochybne patrí. Ja som veľmi rád, že medzi vládou a cirkvou bude taký dobrý dialóg, ako bol v rokoch 2006 až 2010,“ povedal krátko po stretnutí Fico. Nakoľko bude mať katolícka cirkev vplyv na politické rozhodnutia, je nateraz otázne. „Uvidíme, nakoľko dokáže Fico vybalansovať medzi požiadavkami katolíckej cirkvi a vlastnými zámermi, ktoré chce presadzovať v rámci svojho predvolebného programu. Fico si vie určite veľmi dobre vypočítať na základe svojho posledného volebného výsledku, koľko môže ustúpiť cirkvi, aby nestratil tých, ktorým by sa požiadavky katolíckej cirkvi nepáčili,“ povedal Koziak. V prípade napríklad avizovaného rušenia štátnych sviatkov podľa Tížika cirkev nebude musieť veľmi uplatňovať svoj vplyv, aj keď podľa predsedu vlády budú mať v tejto otázke rozhodujúce slovo všetci sociálni partneri. „Ak by niekto sponchybil katolícku sviatku, porušil by medzinárodnú zmluvu s Vatikánom. Katolícka cirkev v tomto teda nemusí nič robiť. Môže sa iba zviditeľniť tým, že bude verejne deklarovať, ako sú pre ľudí tieto sviatky dôležité,“ povedal Tížik. Korec pozvanie do Rady solidarity a rozvoja uvítal. Ako povedal, katolícka cirkev si uvedomuje zložitost' súčasnej situácie a vyzval Slovákov, aby sa viac zomkli a prejavovali národné uvedomenie. „Například, aby ľudia nekupovali zahraničné tovary a neubíjali našu výrobu. Načo kupovať ovocie napríklad z Čile, zeleninu zo zahraničia len preto, že je o pár centov lacnejšia? Lebo potom darmo budeme lamentovať, že máme neza-

Premiér Fico pozval Katolícku cirkev na sociálny dialóg

Potreba účasti katolíckej cirkvi na sociálnom dialógu pri konsolidácii verejných financií bola témou stretnutia premiéra Roberta Fica s kardinálom Jánom Chryzostomom Korcom v Nitre. O prípadnom rušení niektorých štátnych sviatkov nehovorili. Viac už Jolana Čuláková, redaktorka: „Premiér navštívil kardinála Korca v jeho rezidencii, ktorá sa nachádza pod Nitrianskym hradom. Počas krátkeho stretnutia však o konkrétnych veciach nehovorili.“

Robert Fico, predseda Vlády SR: „Sme využili túto príležitosť aj na pozvanie predstaviteľov katolíckej cirkvi do Rady solidarity a rozvoja. Myslíme si, že taká významná cirkev, ako je katolícka, do tejto rady nepochybne patrí a že medzi vládou a katolíckou cirkvou bude taký istý kvalitný dialóg, ako bol v rokoch 2006-2010.“

Redaktorka: „Neriešili ani rušenie štátnych či cirkevných sviatkov.“

Robert Fico, predseda Vlády SR: „Ak sa na tom dohodnú zamestnávateľia s odborármi a s ďalšími predstaviteľmi sociálneho dialógu, môžeme o tom hovoriť. Toto je téma, ktorá prišla z iného prostredia, nie nášho.“

Redaktorka: „Kardinál Korec, ktorý sa v tomto roku dožíva 88 rokov, po stretnutí povedal.“

Kardinál Ján Chryzostom Korec: „Ja som s nimi nehovoril o nejakých konkrétnych politických a hospodárskych otázkach, pretože ja sa v tom nevyznám. Ja som im len naznačoval, že sú obdobia v dejinách národov, aj slovenského národa, keď sa žiada a priamo čaká, že sa prebudí také národné povedomie v ľuďoch, aby začali spolupútiť, že ide o nás všetkých.“

Viliam Judák, nitriansky diecézny biskup: „Pán premiér prisľúbil, že neobide ani katolícku cirkev, keď bude riešiť niektoré záležitosti.“

Rádio Slovensko, 02/05/2012

mestnaných ľudí. Peniaze budú utekať do cudziny a my budeme živiť,“ povedal Korec. Jeho slová sú v úplnom súlade s vyhláseniami členov vlády.

Mária Hunková

Výnimočný príbeh

Život Vladimíra Jukla patrí medzi tie, o ktorých neobyčajnosti sa nedá pochybovať. Zomrel 1. mája, krátko po oslave 87. narodenín.

Slovensko nemá vo svojich dejinách veľa príbehov, ktoré by boli nepochybniteľne výnimočné, ktoré prechádzali celým, dlhým životom dotyčného, ktoré sú akceptovateľné takmer všetkými a ktorým sa už v hodine smrti dostáva ich spoločenský, náboženský i národný význam. Príbeh Vladimíra Jukla už takým navždy zostane. Vladimír Jukl sa narodil 19. apríla 1925 v Bratislave. Jeho otec bol Čech, absolvent Vysokej školy obchodnej, bol skôr liberálneho razenia. Pred prvou svetovou vojnou prežil ako obchodný zástupca dva roky v cárskom Rusku, on potom naučil Vlada azbuku, rozprával s ním po rusky a dával mu čítať ruskú literatúru. Matka pochádzala z Turčianskych Teplíc, bola zo známeho rodu Černákovcov, a ona mu dala hlbokú náboženskú výchovu.

Zázračné prežitie

Zlomom v Juklovom živote bol rok 1943, keď sa zoznámil s chorvátskym jezuitom Tomislavom Kolakovičom, ktorý musel ujsť pred nacistami z Chorvátska a uchýlil sa na Slovensku. Kolakovič strhol svojou osobnosťou na Slovensku celú generáciu kňazov, inteligencie a najmä študentov. Kolakovič bol fantasta a vizionár, ktorý mal v pláne stretnúť sa so Stalinom a presvedčiť ho, aby prestal s prenasledovaním kresťanov. Okrem toho predvídal porážku nacistov, obsadenie strednej a východnej Európy komunistami a na toto pripravoval svojich stúpencov, ktorí sa volali Rodina. Vlado Jukl sa stal osobným tajomníkom Kolakoviča. Počas Povstania s ním odišiel do hôr a pridali sa k partizánom. Tu Jukla ešte s jedným Francúzom zajali Nemci a zachránili sa len neuveriteľným spôsobom, keď ich v noci pred popravou vyviedol z tábora neznámy muž.

Odsúdený

V roku 1946 komunistami ovládaná polícia prvýkrát zatkla Jukla u Dvoch levov v Bratislave a bila ho. Jediná otázka znela: „Kde je Kolakovič?“ Na zásah prokuratúry a súdu ho prepustili. Dokončil potom štúdium matematiky a fyziky na Karlovej uni-

verzite v Prahe, ale v roku 1951 ho Štátna bezpečnosť znovu zatkla. Po desaťmesačnej krutej vyšetrovacej väzbe bol v procese „Madr a spol.“ odsúdený za náboženskú činnosť na dvadsaťpäť rokov väzenia. Na slobodu sa vrátil po viac ako trinástich rokoch väzenia. Do väzenia išiel ako 26-ročný, na slobodu prišiel ako štyridsaťročný. Vlado Jukl sa už ako mladý človek rozhodol, že chce byť kňazom, ale biskup Korec ho tajne vysvätil až v roku 1971. Celé 70. a 80. roky bol spolu so Silvestrom Krčmerym a biskupom Jánom Korcom čínorodým mužom kľúčového skrytého náboženského života na Slovensku. Organizovanie neoficiálnych náboženských stretnutí medzi vysokoškolskou a stredoškolskou mládežou, rovnako medzi rodinami, vydávanie samizdatových časopisov, organizovanie podávania správ o prenasledovaní do zahraničia, púte, zvlášť nočné stretnutia mladých ľudí na pútiach, budovanie organizačnej neoficiálnej siete na celom Slovensku, protestné podpisové akcie, účasť na súdoch s prenasledovanými kresťanmi, dovoz náboženskej literatúry zo zahraničia a potom už historické udalosti: Velehrad 1985 a sviečková manifestácia v Bratislave 1988. Ak kresťanský disident bol kľúčovým odporcom proti komunizmu, tak bez Vlada Jukla si ho nemožno predstaviť. Aj preto sme ho spontánne volali generál tajnej cirkvi na Slovensku. Vlado Jukl spolu so Silvom Krčmerym založili začiatkom 70. rokov neoficiálne spoločenstvo Fatima, ktoré malo dva hlavné ciele: pomáhať šíriť kresťanstvo v Rusku a byť na Slovensku „komunitou aktuálnych služieb“, to znamená byť tam, kde bolo treba niečo robiť, vychovať si nástupcov a zaujať iný, potrebný priestor.

Nepodľahol ideológiám

Po novembri 1989 vyrástli na Slovensku oficiálne a slobodné štruktúry v cirkvi a Vlado Jukl pomaly prechádzal do úzadia. Komunitu aktuálnych služieb začal pomaly nahrádzať riadny život cirkvi. Vlado Jukl nepodľahol nikdy žiadnym ideológiám. Počas slovenského štátu nepodľahol nacionalizmu, počas komunizmu ani na chvíľu nezaváhal o tom, čo je komunizmus, a po novembri 1989 stál jasne a verejne na strane demokracie,

služnosti a tolerancie. Vlado Jukl po novembri 1989 už nemal také postavenie, ale stačilo, že tu bol. Jeho názor bol pre nás vo všetkých, i politických zápasoch podstatný. Dnes môžem povedať, že sa vo svojom videní nikdy nepomýlil. Vlado Jukl zomrel v patriarchálnom veku. Niekoľko dní pred smrťou sa dožil 87 rokov. Bol nositeľom čestného doktorátu Trnavskej univerzity, nositeľom vysokého štátneho vyznamenania, ktoré mu udelil poľský prezident Kaczyński, a bol nositeľom Ceny Jána Langoša. Vlado poznačil svojím životom niekoľko generácií mladých ľudí. Tito všetci dnes s úctou a vďakou stoja v mysli pri jeho rakve a modlia sa za jeho večnú spásu.

František Mikloško
SME 03/05/2012

Na motorke si pripravujem kázne

Nechcú byť „darcami orgánov“. Motorkári z celého východného Slovenska sa stretli v Krásnom Brode (okr. Medzilaborce), kde si dali posvätiť motorcky svätenou vodou. Veria, že sa tak vyhnú nehodám. Medzi nimi bol aj gréckokatolícky farár Ondrej Hricuta (34). Oblečený v koženom odevu sa ničím od ostatných motorkárov nelíšil.

„Jazda na motorke mi dokonale prečistí hlavu. Niekedy si počas cesty pripravujem v duchu kázne,“ hovorí Ondrej Hricuta, ktorý slúži na farnosti v Štefanovciach (okr. Vranov nad Topľou). Keď po prvý raz vytiahol motorku z garáže a previezol sa po dedine, niektorí veriaci na neho pozerali nedôverčivo. Motorkárov totiž považujú za výrastkov. „Názor zmenili, až keď zistili, že mnohí mladí už neposedávajú pred miestnou krčmou, ale radšej zájdu za mnou a pomáhajú mi leštiť motorku,“ usmieva sa farár Hricuta, ktorý jazdí na chooperi značky Kawasaki. Verí, že posväcovanie motoriek nepomáha len pri búraní predsudkov. „Možno po posvätení každý motorkár získa svojho anjela strážneho, ktorý mu pomôže vyhnúť sa nehode,“ uzatvára Ondrej Hricuta.

(nov), Nový Čas 02/05/2012

Do zväzkov ŠtB sa nepozeral

Posledný rozhovor s Františkom Tondrom robil denník SME vo februári 2007. Prinášame časť o výhrade vo svedomí, Jozefovi Tisovi a ŠtB.

Postavili ste sa za zmluvu o výhrade vo svedomí. Napriek tomu, že vo vláde boli kresťanskodemokratické strany, neprešla. Myslíte si, že to ešte niekedy bude pre politikov téma?

„Verím, že áno. Kedy, to nevieme. Keď to neprešlo za predošlej vlády, je menšia nádej, že by to prešlo za tejto. Radšej to neotvárame, aj keď to vyžaduje základná medzinárodná zmluva. Je to nezodpovednosť hociktorej vlády, keď nepozerala na to, že legálny predstaviteľ štátu sa zaviazal, že sa to stane.“

Viackrát ste sa stretli s Mikulášom Dzurindom. Nemrzí vás, že to vtedy zastavil?

„Mrzí. Nemusela padnúť vláda. Ja som mu to aj osobne povedal.“

Arcibiskupovi Sokolovi zazlievate jeho vyjadrenia o slovenskom štáte, pretože znovu otvoril túto otázku a spustila sa kampaň. Zazlievate mu to pre tú kampaň alebo pre vyhlásenie?

„Zazlievam mu, že sa tak o tom rozpravil. Otázku Tisa považujem za takú komplikovanú, že nikdy na to nebude jednostranný názor. Sú zástancovia aj kritici. Sú aj argumenty za to, že vznikol slovenský štát. Treba rozlišovať vznik štátu a jeho prezidenta. Nie som historik, ale slovenský štát musel vzniknúť, ak sme si chceli zachovať samostatnosť. Vidím, že mal vzniknúť. Ale nemusel byť prezidentom katolícky kňaz. Nebolo by toľko nerozumenia doteraz. Zapadlo by to do minulosti ako v iných štátoch. Nakoľko bol zodpovedný, je ťažko posúdiť. Je pravda, že za jeho prezidentovania sa diali deportácie. Ale pravda je aj to, že zástupcovia židovskej spoločnosti boli za Tisom, aby sa nevzdával. Keď videl, k čomu to vedie, chcel sa vzdať. V roku 1967 mu v Jeruzaleme postavili pomník. Nálada je dosť zámerne rozduchovaná, len aby sa mohla kritizovať katolícka cirkev. Tiso nebol ani poverený cirkvou, ani prezidentom v jej mene. Vatikán bol proti tomu aj mnohí kňazi na Slovensku.“

Potrebuje Slovensko Ústav pamäti národa?

Zomrel konzervatívny biskup Tondra

Chválil demonštrantov proti Gorile, často sa vyjadroval k politike a kritizoval liberalizmus

Niekdajší predseda Konferencie biskupov Slovenska zomrel krátko pred 50. výročím jeho kňazstva.

Mesiac po ťažkej operácii srdca včera zomrel v nemocnici v Košiciach bývalý spišský rímskokatolícky diecézny biskup a bývalý predseda Konferencie biskupov Slovenska František Tondra. Štvrtého júna by oslávil 76 rokov. „Tešili sme sa, že 1. júla spolu oslávim pät'desiate výročie jeho kňazstva. Len sa pousmial a povedal: No, uvidíme. Bolo to minulý týždeň v piatok,“ spomína na posledné stretnutie Tondrov nástupca na biskupstve Štefan Sečka. Tondra a Sečka sa spoznali pred vyše štyridsiatimi rokmi. Tondra pôsobil ako administrátor v Zázrivej, o sedemnást' rokov mladší Sečka bol kaplánom v Dolnom Kubíne. Tondrovi začiatkom apríla operovali srdce. Po komplikovanom zákroku, pri ktorom mu nahradili chlopňu a urobili viacero bypassov, bol niekoľko dní v umelom spánku. Začiatkom minulého týždňa bol už pri vedomí a začal aj rehabilitovať. Pre kancelára Spišskej diecézy Petra Majdu bol biskup Tondra príkladom skromnosti a ľudskosti. „Vysvätil za kňaza nielen mňa, ale dve tretiny kňazov Spišskej diecézy. Odišiel pre nás veľmi blízky človek, významná osobnosť celého Slovenska.“

Odmietol spoluprácu

Biskupa Tondru v minulosti kritizovala časť kňazov pre účasť v združení katolíckych duchovných Pacem in terris, ktoré kolaborovalo s bývalým režimom. V roku 1983 z neho vystúpil. Odmietol aj spoluprácu so Štátnou

bezpečnosťou. Z pedagóga na Cyrilometodskej bohosloveckej fakulte v Bratislave sa stal radovým kňazom v Tvrdošíne. „Jeho postoj bol jasný, preto mu nedovolili ani ďalej vyučovať. Radšej sa zriekol pedagogickej práce na katedre morálky aj napriek tomu, že tú prácu miloval,“ hovorí biskup Sečka.

Proti interrupciám

František Tondra patril ku konzervatívnejmu krídlu katolíckych duchovných na Slovensku. Bol zásadne proti prerušeniu tehotenstva či registrovaným partnerstvám. Tondra bol aj zástancom blahorečenia spišského biskupa Jána Vojtaššáka, ktorý počas fašistického slovenského štátu podporoval Hlinkovu slovenskú ľudovú stranu a nepriamo podporoval transporty Židov do koncentračných táborov. Vojtaššáka v roku 1951 odsúdili v procese s „vlastizravnými“ biskupmi na 24 rokov väzenia, zomrel v roku 1965 krátko po amnestii. František Tondra sa často vyjadroval k politickej situácii, pred každými voľbami mobilizoval voličov.

Poklona demonštrantom

„Všeobecných prísľubov už majú voliči dosť. Je škoda billboardov... Treba pochváliť manifestantov proti Gorile a proti ďalším ekonomickým zločinom. Treba však povedať aj to, že manifestovanie je aj plačom nad rozliatym mliekom. Vo voľbách rozhodujeme o tom, kto bude pri moci a kto bude viesť tento národ. Zvolíme si takých, proti ktorým nebude treba manifestovať?“ napísal pre denník SME pred tohtoročnými predčasnými parlamentnými voľbami.

Mikuláš Jesenský, SME 04/05/2012

„Zatial' sa zdá, že je to dobré. Minulosť treba študovať aj odkrývať. Ústavu mám zaťažko len to, že začal s tými najnevinnejšími, nielen s kňazmi. Zverejnili tých najspodnejších, čo spolupracovali, a kde sú tí, čo to robili?“

Niektorí sú už tiež na internete.

„Aj mňa dvakrát eštebáci otravovali. Raz, keď som bol farárom v Zázrivej. Jeden sa snažil ma navštevovať a lákať, ale keď som to radikálne odmietol, mal som pokoj. Druhý raz ma začali otravovať, keď ma krátko pred koncom komunizmu vymenovali za

biskupa. Začali ma drzo navštevovať. Keď som im povedal, či mám napísať do Vatikánu, že sa zriekam, povedali, že nie a už viac nechodili.“

O zväzkoch ŠtB ste povedali: „Ja sa do zväzkov nepozieram, takže neviem, čo v nich je.“ Prečo sa nepozieráte?

„Nechcem robiť radikálne závery. My sme svoje rozhodnutie už povedali – nech si to každý biskup vyrieši so svojimi kňazmi. My vieme, čo je to odpúšťať. Posudzujem kňaza podľa toho, ako sa teraz správa. Jeho minulosť nech súdi Pán Boh.“

(mož), SME 04/05/2012